

Рішення спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора філософії

Спеціалізована вчена рада Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, Міністерства освіти і науки України, м. Чернівці прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії галузі знань 03 «Гуманітарні науки» на підставі прилюдного захисту дисертації Бабіча Олександра Вячеславовича на тему «Населення Одеси у 1941-1944 рр.: динаміка, рефлексії на окупацію, стратегії виживання» за спеціальністю 032 «Історія та археологія» 23 листопада 2024 року.

Бабіч Олександр Вячеславович 1971 року народження, громадянин України.

Освіта вища: закінчив у 1996 р. Одеський національний університет імені І. Мечникова за спеціальністю «історія» та здобув кваліфікацію історика, викладача історії. У 2002 р. закінчив навчання в Одеському інституті внутрішніх справ за спеціальністю «правознавство» та здобув кваліфікацію юриста.

Працює: в ЗСУ, головний старшина роти з 10 червня 2024 р. і до цього часу.

Дисертацію виконано у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича, МОНУ, м. Чернівці.

Науковий керівник: Скорейко Ганна Михайлівна, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Здобувач має 12 наукових публікацій за темою дисертації, з них 5 статей у наукових фахових виданнях України:

1. Бабіч О. Зміни у чисельності населення Одеси у період окупації 1941-1944 рр. Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича : Історія. Чернівці. 2021. №1. С. 99-109.

2. Бабіч О. Пенсійне забезпечення населення Одеси у період окупації 1941-1944 рр. Південний архів (історичні науки) : збірник наукових праць. Херсон : Видавництво ХДУ. 2021. Вип. 35. С. 5-12.

3. Бабіч О. Структура та діяльність органів соціального забезпечення румунської окупаційної адміністрації в Одесі (1941-1944 рр.) Старожитності Лукомор'я. 2021. № 6 (9). С. 64-74.

4. Бабіч О.В. Жінки в умовах окупації. Одеса 1941-1944 рр. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Т. 33 (72). №3.2022. С. 1-10.

5. Бабіч О. Існування окремих етнічних груп Одеси в умовах окупації 1941-1944 рр. Чорноморська минувшина: записки Відділу історії козацтва на півдні України : зб. наук, праць / за ред. В. А. Смолія. Одеса : ФОП Бондаренко М. О. 2023. Вип. 18. С. 138-144.

У дискусії взяли участь голова і члени разової спеціалізованої вченої ради та присутні на захисті фахівці:

1. Піддубний І.А., доктор історичних наук, доцент кафедри

всесвітньої історії, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича МОНУ. Зауважень немає.

2. Мельничук Олег Анатолійович, доктор історичних наук (спеціальність 07.00.01 – історія України), професор, декан факультету історії і міжнародних відносин Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

3. Красножон Андрій Васильович, доктор історичних наук, професор кафедри історії України, ректор ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського» надав позитивну рецензію із зауваженнями: В переліку завдань здобувач прагне «показати діяльність партизансько-підпільного руху в Одесі», в той час як це суперечить самій заявленій темі дисертації. Партизанський рух – це різновид спротиву військового типу, який важко назвати стратегією виживання. Тим більше, що велика кількість партизанських загонів т. зв. першої, ранньої хвилі, були створені та склалися з представників якраз одеського населення. Що стосується одеського населення, то воно використовувало катакомби для переховування від переслідувань румунської адміністрації, або як бомбосховища на перших етапах окупації і «партизанським», або «підпільним» цей феномен назвати складно. На другому, фінальному етапі, безпосередньо перед звільненням Одеси військами Червоної армії, в Одесі спостерігався рух, якій здебільшого можна охарактеризувати як «псевдопартизанський», коли в підпілля йшли в очікуванні неминучої та швидкої зміни влади в місті, без ведення активної та широкої військової або диверсійної діяльності. Переважно, це вже стосувалось теми виживання не в окупаційній Одесі, а в післяокупаційній, де чоловіки мобілізаційного віку мали б відповідати на просте питання щодо занять в окупації. Отже, ці учасники «підпільного руху» робили собі біографію. Таким чином, партизанський рух в класичному його розумінні, знаходиться поза межами заявленої тематики дослідження. Ніби відчуючи це, автор уникнув цієї термінології в змісті дисертації, де підрозділ 3.2, який за змістом присвячений саме діяльності «партійного підпілля», «партизанам» та руху «опору», завуальовано його називає «Спротив населення окупаційній румунській владі». Отже, чи можна склад партизанських загонів, сформованих переважно московськими та донецькими НКВС-никами, відносити до категорії «населення» Одеси, залишається під питанням.

Таке ж зауваження до структури роботи викликає підрозділ 3.4. «Жінки Одеси в окупації». Тим самим автор викликає підозру в тому, що мешканці Одеси в період румунської окупації, судячи за змістом, поділялися на «населення» та, власне, «жінок». Чому саме одеситки виокремленні з загальної категорії «населення» міста, не зовсім зрозуміло. Це більше виглядає як данина сучасним гендерним стереотипам. Якщо так, то мав би свою логіку розділ «Чоловіки Одеси в окупації», та навіть «Діти в окупації», бо кожна з цих категорій населення мала свою тактику

та стратегію виживання, відповідно до загроз від окупаційної влади, яка дійсно серед населення Одеси була розподілена нерівномірно і залежала від статі.

4. Новосьолов Олександр Васильович, кандидат історичних наук, доцент кафедри готельно-ресторанної та курортної справи факультету туризму Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника надав позитивну рецензію із зауваженнями: У роботі недостатньо представлена теоретична наукова література, присвячена явищу колабораціонізму в Європі. Це дало би змогу автору провести паралелі та зробити порівняльну характеристику окупаційних практик часів Другої світової війни, що реалізовувалися у великих містах.

5. Стародубець Галина Василівна, доктор історичних наук, професор кафедри всесвітньої історії Житомирського державного університету імені Івана Франка надала позитивну рецензію із зауваженнями: Дещо схематично О. Бабіч висвітлює проблему Голокосту в Одесі. Крім того, поза увагою дослідника залишилася низка праць американських науковців.

6. Руснак Олександр Валерійович, кандидат історичних наук (спеціальність 07.00.01 – історія України), асистент кафедри історії України, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича МОНУ. Зауважень немає.

7. Христан Назарій Михайлович, кандидат історичних наук (спеціальність 07.00.01 – історія України), заступник декана факультету історії, політології та міжнародних відносин, асистент кафедри історії України, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича МОНУ. Зауважень немає.

Результати відкритого голосування:

«За» – 5 членів ради

«Проти» – 0 членів ради

«Утрималися» – 0 членів ради

Спеціалізована вчена рада Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича ухвалила:

1. Дисертація Бабіча Олександра Вячеславовича на тему «Населення Одеси у 1941- 1944 рр.: динаміка, рефлексії на окупацію, стратегії виживання», що подана на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 03 Гуманітарні науки за спеціальністю 032 «Історія та археологія» є самостійним, завершеним дослідженням, має наукову новизну, практичну значущість, містить значні наукові доробки і відповідає вимогам Наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 759 від 31.05.2019) та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення

разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (із змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів України № 341 від 21.03.2022 р.).

2. Присудити Олександру Вячеславовичу Бабічу ступінь доктора філософії з галузі знань 03 Гуманітарні науки за спеціальністю 032 «Історія та археологія».

Голова разової спеціалізованої
вченої ради ДФ 76.051.022
доктор історичних наук, доцент

Ігор ПІДДУБНИЙ

23 листопада 2024 року